

Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

DIR-WNO.055.24.2025.DZ
Warszawa, 19 grudnia 2025 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Odpowiedź na interpelację nr 13591

Szanowny Panie Marszałku,

składam na Pana ręce odpowiedź na interpelację Posłów na Sejm RP, Pana Stanisława Lamczyka, Pana Patryka Gabriela, Pana Jarosława Wałęsy, Pana Marka Biernackiego, Pani Henryki Krzywonos-Strycharskiej, Pana Rafała Siemaszko oraz Pani Wiolety Tomczak w sprawie zacieśnienia współpracy rządu RP z władzami samorządowymi, środowiskiem akademickim i gospodarczym woj. pomorskiego w kontekście najważniejszych wyzwań rozwojowych regionu.

Szanowni Państwo Posłowie,

w odpowiedzi na Państwa interpelację w sprawie zacieśnienia współpracy rządu RP z władzami samorządowymi, środowiskiem akademickim i gospodarczym woj. pomorskiego w kontekście najważniejszych wyzwań rozwojowych regionu, przedstawiam poniżej odpowiedzi na postawione pytania – w zakresie właściwości Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

- 1. Czy Rząd RP podejmie działania w celu ustanowienia formalnego mechanizmu współpracy ministrów odpowiedzialnych za rozwój gospodarczy, energetykę, infrastrukturę, naukę i kulturę z władzami samorządowymi, uczelniami oraz środowiskiem gospodarczym Pomorza?**

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), dalej: „ustawa PSWN”, w art. 6 ust. 1 obliguje Radę Ministrów do przyjmowania w formie uchwały Polityki Naukowej Państwa, dalej: „PNP”. PNP jest dokumentem strategicznym wskazującym priorytety w zakresie funkcjonowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki, który podlega aktualizacji co 5 lat, jej realizacja podlega także ewaluacji co 5 lat – zgodnie z art. 340 ustawy PSWN – przez Komitet Polityki Naukowej (KPN). Aktualnie obowiązująca PNP została przyjęta 19 lipca 2022 r.¹ i obowiązuje do lipca 2027 r.

¹ <https://www.gov.pl/web/nauka/polityka-naukowa-panstwa-przyjeta-przez-rade-ministrow>

Dokument określa cele jakimi są m.in. prowadzenie wysokiej jakości badań naukowych, autonomia uczelni, konieczność odpowiadania nauki na potrzeby społeczeństwa i gospodarki czy zwiększanie zaufania społecznego do wyników badań naukowych.

PNP wskazuje także szanse i wyzwania stojące przed sektorem szkolnictwa wyższego i nauki oraz wskazuje na priorytety polityki naukowej państwa (w tym kierunki badań naukowych) w postaci bloków takich jak:

- Rozwój systemu szkolnictwa wyższego i nauki
- Rola Polski w rozwoju globalnym
- Zasoby naturalne i środowisko
- Technologie cyfrowe w gospodarce i społeczeństwie
- Społeczeństwo i jakość życia
- Wspólnota, kultura tradycja
- Obronność i bezpieczeństwo.

Jako istotne wyzwanie, aktualnie obowiązująca PNP wskazuje na potrzebę zapewnienia, aby rozwój państwa był zrównoważony terytorialnie. Oznacza to dążenie do rozwoju wszystkich ośrodków w Polsce przez wzmacnianie ich potencjałów oraz likwidację barier utrudniających działalność badawczą. Istotne jest również prowadzenie skutecznej polityki lokalnej dostosowanej do specyfiki regionu i obejmującej działania służące aktywizacji, rozwojowi rynku pracy i mobilizacji zawodowej mieszkańców, a także poprawie dostępu do usług publicznych. Co za tym idzie PNP nie wyróżnia żadnego z regionów. Zamiast tego wspiera budowę potencjału wszystkich regionów Polski w zakresie kapitału intelektualnego i innowacyjności przez transfer wiedzy, kształtowanie i rozwijanie marki regionu.

Zgodnie z określonym w ustawie PSWN harmonogramem aktualizacji PNP, realizacja obowiązującego obecnie dokumentu powinna nastąpić w terminie do lipca 2027 r. W związku z powyższym Komitet Polityki Naukowej przeprowadził ewaluację, o której mowa w art. 340 ustawy PSWN, a Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego powołał zarządzeniem z dnia 12 września 2025 r. zespół ds. aktualizacji polityki naukowej państwa². Celem prac Zespołu jest kompleksowy przegląd priorytetów, zasad finansowania i mechanizmów wspierania nauki w Polsce. Efektem będzie projekt nowej polityki naukowej oraz zestaw rekomendacji dla Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Do zadań Zespołu należy m.in.:

- analiza propozycji i opinii zgłaszanych przez podmioty działające w obszarze nauki,
- opracowanie projektu aktualizacji polityki naukowej,
- analiza uwag z pre-konsultacji i konsultacji publicznych,
- przygotowanie ostatecznej wersji dokumentu, uwzględniającej wnioski z dialogu ze środowiskiem akademickim.

Etap konsultacji i uzgodnień projektu zaktualizowanej PNP przewidziany jest na 2026 r. Wszystkie podmioty zaangażowane w realizację PNP będą brały w nich udział. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego będzie analizowało i brało pod uwagę zgłaszane propozycje i uwagi w przygotowaniu projektu zaktualizowanej PNP, która zostanie przedłożona Radzie Ministrów.

² <https://e-dziennik.nauka.gov.pl/dziennik/zarzadzenie-ministra-nauki-i-szkolnictwa-wyzszego-z-dnia-12-wrzesnia-2025-r-w-sprawie-powolania-zespołu-do-spraw-aktualizacji-polityki-naukowej-panstwa/>

Poniżej przedstawiono przykłady mechanizmów współpracy Ministerstwa z władzami regionów, środowiskiem naukowym i gospodarczym, uczelniami. Co więcej, to regiony, władze lokalne, uczelnie, instytuty badawcze i przedsiębiorstwa powinny wykazywać proaktywne podejście i wykorzystywać stworzone mechanizmy.

KSZTAŁCENIE I AUTONOMIA UCZELNI

Uczelnie są samorządnymi i niezależnymi jednostkami, które kształcą zgodnie z zasadą autonomii programowej, która pozwala na swobodne kreowanie kierunków studiów, modyfikowanie programów studiów, doboru kadry czy podejmowanie współpracy z przedsiębiorstwami i biznesem. Rozwiązania przyjęte w ustawie PSWN kładą duży nacisk na promowanie współpracy uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym, szczególnie w zakresie kształcenia na tych kierunkach studiów, na które istnieje zapotrzebowanie na lokalnych rynkach pracy. Efektywna współpraca obu stron w sferze dydaktyki przynosi korzyści uczelniom, przedsiębiorstwom, jak również studentom i absolwentom. System szkolnictwa wyższego i nauki daje wszystkim uczelniom wiele narzędzi, z których mogą skorzystać, aby dostosować prowadzoną działalność dydaktyczną do potrzeb rozwoju gospodarczego i zmieniających się wymagań współczesnego rynku pracy, jak również do zacieśniania współpracy uczelni z pracodawcami (np. na Pomorzu z przedsiębiorstwami przystępującymi do polskiego łańcucha dostaw, tzw. *local content* dla budowy pierwszych polskich elektrowni jądrowych, gospodarki wodorowej, energetyki wiatrowej na morzu itp.).

Uczelnie powinny wykorzystywać swoje położenie i bliskie kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym w celu aktywnego uczestnictwa w rozwoju gospodarczym regionu i kraju. Poprzez odpowiednie kształtowanie oferty dydaktycznej powinny szybko i elastycznie reagować na potrzeby rozwoju gospodarczego i rynku pracy, zapewniając swoim absolwentom warunki do podjęcia pracy zawodowej, przy uwzględnieniu założeń strategii rozwoju regionu.

Ponadto od 2017 r. funkcjonuje (kolejne edycje) program pn. „Doktorat wdrożeniowy”. Jego celem jest tworzenie warunków do rozwoju współpracy podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki z otoczeniem społeczno-gospodarczym, prowadzonej w ramach szkół doktorskich, polegającej na kształceniu doktorantów we współpracy z zatrudniającymi ich w pełnym wymiarze czasu przedsiębiorcami lub innymi podmiotami. Program wspiera przygotowanie rozpraw doktorskich przez doktorantów prowadzących działalność naukową, których wyniki mogą mieć zastosowanie w działalności podmiotów zatrudniających doktorantów. Program „Doktorat wdrożeniowy” cieszy się bardzo dużą popularnością wśród uczelni i przedsiębiorców.

POROZUMIENIA SEKTOROWE W ENERGETYCE (WODÓR, WIATR NA MORZU, FOTOWOLTAIKA, BIOGAZ)

Cztery Porozumienia Sektorowe (*Sector Deals*) opracowane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska (MKiŚ) stanowią platformę współpracy między administracją publiczną a przedstawicielami przemysłu, nauki i otoczenia biznesu, mającą na celu przyspieszenie transformacji energetycznej i rozwój innowacyjnych technologii w Polsce. Dotyczą one następujących sektorów: Gospodarka Wodorowa, Morska Energetyka Wiatrowa (*Offshore Wind*), Biogaz i Biometan, Fotowoltaika (PV). Każde z tych porozumień ma około 200 sygnatariuszy, głównie lokalnych i samorządowych.

MNiSW i Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, dalej: „NCBR”, są sygnatariuszami tego porozumienia. Przedstawiciele MNiSW, tak jak innych ministerstw oraz przedstawiciele władz samorządowych, regionalnych uczelni, instytutów badawczych, przemysłu i innych organizacji, biorą udział w pracach rad koordynacyjnych i grup roboczych tych porozumień.

Współpraca regionalna jest kluczowym elementem realizacji celów tych Porozumień, ponieważ transformacja energetyczna ma silny wymiar lokalny. Dla wodoru współpraca regionalna materializuje się w tworzeniu Dolin Wodorowych lub Hubów Wodorowych. Są to zintegrowane sieci powiązań (klastry) skupiające lokalne firmy, jednostki B+R oraz samorządy, które mają na celu rozwój łańcucha wartości H2 od produkcji, przez transport, po wykorzystanie końcowe (np. w transporcie publicznym czy przemyśle regionalnym).

W *Offshore Wind* – zaangażowanie samorządów terytorialnych (zwłaszcza województw nadmorskich, np. Pomorskiego i Zachodniopomorskiego) w zapewnienie infrastruktury portowej, planowanie przestrzenne oraz kształcenie kadr na potrzeby morskiej energetyki wiatrowej. Przykład: Rozwój terminali instalacyjnych i serwisowych w portach (np. Gdynia, Szczecin), co generuje miejsca pracy i rozwój gospodarczy w regionach nadmorskich.

Dla Biogazu i Biometanu – sektor ten ma najsilniejszy potencjał lokalny, ponieważ surowiec (biomasa, odpady, gnojowica) jest pozyskiwany regionalnie. Współpraca obejmuje rolników i spółdzielnie energetyczne, które stają się producentami energii i ciepła. Przykład: Budowa biogazowni rolniczych jako elementu obiegu zamkniętego w gminach i regionach rolniczych, zapewniająca lokalną stabilność energetyczną i zarządzanie odpadami.

Dla Fotowoltaiki – współpraca koncentruje się na wspieraniu lokalnych instalatorów, a także rozwoju klastrów energii i spółdzielni energetycznych na poziomie gminnym i powiatowym. Przykład: Samorządy i lokalne przedsiębiorstwa mogą inwestować w farmy fotowoltaiczne i instalacje prosumenckie, zwiększając niezależność energetyczną regionu i wykorzystując lokalne grunty.

WSPARCIE POLSKIEGO UDZIAŁU W PROGRAMACH RAMOWYCH BADAŃ I INNOWACJI – OBECNIE HORYZONT EUROPA

MNiSW od dawna aktywnie wspiera polskie podmioty w zwiększeniu udziału polskiej nauki w największym w historii UE, 9. Programie Ramowym pod nazwą Horyzont Europa, dalej: „HE” (wcześniej w okresie 2023-2020 8. PR Horyzont 2020). Budżet Horyzontu Europa to ponad 95,5 mld Euro. Jest to największy i najbardziej ambitny program w dziedzinie badań i innowacji w historii naszego kontynentu. Uczestnictwo w programie to nie tylko wsparcie finansowe w realizacji projektów, ale przede wszystkim dostęp do wiedzy i nowych technologii, sieci międzynarodowych kontaktów, a także budowa marki i prestiżu. Dla instytucji naukowych to możliwość uzyskania wyższej oceny parametrycznej, oraz wyższej subwencji. W programie HE jest możliwe finansowanie pełnego zakresu badań naukowych – od społecznych po wysoce zaawansowane badania, tworzące podstawy do przełomów w energetyce, mobilności, medycynie czy biotechnologii. W poprzedzającym HE programie Horyzont 2020 udział Polski był niski, wynosił 1,21 %. Polska ma bardzo wyraźnie wskazany cel w HE, by na koniec realizacji programu osiągnąć udział w projektach finansowanych z HE na poziomie ok. 3 % jego budżetu. Obecnie jest około 1,77%.

W tym celu utworzono Krajowy Punkt Kontaktowy w NCBR, dalej: „KPK”, oraz sieć Branżowych Punktów Kontaktowych w Sieci Badawczej Łukasiewicz, dalej: „BPK”, nadzorowanych i współpracujących z MNiSW. Zadaniem KPK i BPK jest informowanie o konkursach, organizowanie dni informacyjnych, seminariów, konferencji, prowadzenie strony internetowej, przygotowywanie analiz statystycznych, publikacji i biuletynów. Dla bardziej zaawansowanych beneficjentów punkty kontaktowe oferują pogłębione usługi konsultacyjne, bezpośrednie doradztwo w zakresie przygotowania wniosków oraz wsparcie na różnych etapach realizacji projektów. Eksperti KPK i BPK służą pomocą m.in. z zakresu równości płci, budowy konsorcjów, prowadzenia negocjacji, przygotowania wniosków projektowych, lobbingu, koordynacji i rozliczeń formalno-finansowych projektów. Eksperti MNiSW, KPK i BPK są jednocześnie aktywnymi członkami kilkunastu komitetów programowych Horyzontu Europa – gremiów, których zadaniem jest monitorowanie

funkcjonowania poszczególnych elementów Programu i kształtowanie ich w optymalny sposób. Ponadto, KPK finansuje i koordynuje działalność sześciu Horyzontalnych Punktów Kontaktowych – w Gdańsku, Gliwicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi i Poznaniu. Tworzy komplementarną sieć wsparcia, która obejmuje cały kraj.

Ponadto Ministerstwo wdraża mechanizmy wsparcia, wcześniej w ramach H2020 i podejmuje cały szereg działań. Na ofertę krajowego wsparcia udziału polskich podmiotów w programie ramowym składają się m.in. poniższe instrumenty:

- *Widening* – wachlarz instrumentów wspierających wyrównywanie szans krajów. Obejmuje m.in. takie instrumenty jak *Teaming*, *Twinning*, *ERA Chairs* czy nowe, które doszły w HE jak różnorodność geograficzna jako jedno z podkryteriów selekcji wniosków ocenionych *ex-aequo*, instrument *Hop On*, którego celem jest umożliwienie dołączenia do projektu instytucjom z krajów *wideningowych*.
- Granty na granty – kolejne edycje tego programu oferują wsparcie dla jednostek naukowych w ubieganiu się o granty finansowane ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej na realizację projektów badawczych Unii Europejskiej. Dofinansowanie i pomoc w przygotowaniu wniosków: pokrycie lub refundacja planowanych kosztów przygotowania wniosku, wnioski pomagają przygotować eksperci KPK.
- Program projektów międzynarodowych współfinansowanych – dofinansowanie wkładu własnego. Obecnie odbywa się to w ramach specjalnego programu ustanowionego przez Ministra Nauki, który jest kontynuacją finansowania projektów w dotychczasowej formule. Zarówno „Granty na granty”, jak i program nie mają charakteru konkursu - nabór wniosków w ramach programu prowadzony jest w trybie ciągłym.
- Ocena parametryczna – w 2017 r. zmieniono zasady oceny parametrycznej działalności jednostek naukowych tak, by ocena w szerszym zakresie uwzględniała uczestnictwo i sukcesy jednostki naukowej w konkursach Horyzontu. Systemowo MNiSW wspiera i nagradza te jednostki, które faktycznie podejmują działania na rzecz włączenia się w europejski obieg myśli naukowej i innowacyjnej.
- „PAKT” (czyli Premia dla Aktywnych) – kontynuacja programu „Premia na Horyzoncie”. Chodzi o zmniejszenie różnic w poziomie wynagradzania pomiędzy naukowcami z Polski i innych państw europejskich – program służy stworzeniu efektywnego systemu premiowania najlepszych naukowców poprzez zmianę w regulaminach wynagrodzeń (dod. korzyści w porównaniu z H2020: całość wynagrodzeń może być pokrywana ze środków UE).
- Dalsze finansowanie i usprawnienie ww. działań sieci punktów kontaktowych: z nowości w HE mamy utworzenie biura NCBR w Brukseli: lepszy lobbying na rzecz interesów polskiego środowiska naukowego i innowacyjnych przedsiębiorstw w Brukseli, czy BPK przy Sieci Badawczej Łukasiewicz.
- *Seal of Excellence* „Pieczęć doskonałości” – umożliwiająca finansowanie przez NCBR i PARP z budżetu krajowego (z funduszy polityki spójności) doskonałych polskich projektów, które nie uzyskały finansowania w Programie Horyzont z powodu ograniczeń budżetowych (ocenione powyżej progu, jednak ze względu na ograniczony budżet i nadpodaż projektów nie otrzymały finansowania).
- Działania NCBR i NCN zaangażowane m.in. w liczne inicjatywy europejskie, będące pomostem do budowy konsorcjów w Horyzoncie, czy organizujące konkursy będące kontynuacją projektów Horyzontu i pozwalające na wdrożenie wyników projektów do gospodarki, wprowadzenia na rynek.
- Wiele innych jak Infrastruktura badawcza, czy informacja i promocja – konferencje regionalne, dni informacyjne, portal WWW itp.

FUNDUSZE EUROPEJSKIE

Fundusze Europejskie, w przekazywaniu których NCBR jest jednostką pośredniczącą a poprzez swoje działania łączy środowiska biznesu i nauki, co przekłada się na wzrost innowacyjności całej gospodarki. Przykładem jest Program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027, który ma na celu: zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii, wzrost konkurencyjności MŚP, rozwinięcie umiejętności na rzecz inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości, transformacja gospodarki w kierunku Przemysłu 4.0 oraz zielonych technologii. Z programu mogą korzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji.

W ramach programów operacyjnych, zarówno w minionej perspektywie (2014-2020), jak i obecnej (2021-2027) przeznacza się znaczne środki na różne formy wsparcia kształcenia kadr dla przemysłu. W nowej perspektywie finansowej, NCBR jako jedna z kilku instytucji pośredniczących uczestniczy w systemie wdrażania Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS) i oferuje wsparcie przede wszystkim dla uczelni. NCBR jest odpowiedzialne za obszar „szkolnictwo wyższe i nauka” i realizuje działania w ramach dwóch priorytetów FERS: I – Umiejętności oraz III – Dostępność i usługi dla Osób z Niepełnosprawnościami. Realizacja zaplanowanych działań da uczelniom m.in. możliwość tworzenia nowych kierunków studiów, angażowania praktyków do prowadzenia zajęć, podnoszenia kompetencji kadry akademickiej.

Pod skrzydłami NCBR kilkadziesiąt szkół wyższych z całego kraju uruchamia perspektywiczne kierunki studiów, które przygotowują absolwentów na wyzwania gospodarki i rynku pracy, zwłaszcza cyfrowej i zielonej transformacji, z uwzględnieniem branż kluczowych dla rozwoju Polski. Środki z programu FERS wzmocnią również kwalifikacje i kompetencje kadry zaangażowanej w proces kształcenia w przyszłościowych obszarach. Na te działania NCBR przeznacza łącznie około 670 mln zł z programu FERS w konkursach: „Kształcenie na potrzeby gospodarki” oraz „Kształcenie na potrzeby branż kluczowych”.

Kontynuowane są także inicjatywy zapoczątkowane w poprzedniej perspektywie finansowej.

FUNDUSZE EUROPEJSKIE STEP – najnowsza inicjatywa

W ramach FENG NCBR wprowadził w 2025 r. nowy instrument: STEP – Platforma na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (Strategic Technologies for Europe Platform).

Inicjatywa – ustanowiona formalnie przez Komisję Europejską w lutym 2024 r. – ma za zadanie wzmocnienie konkurencyjności, zmniejszenie strategicznych zależności od państw trzecich, zwiększenie suwerenności i bezpieczeństwa gospodarczego UE. Za wdrażanie inicjatywy odpowiadają NCBR (B+R) oraz Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (inwestycje).

Inicjatywa ma także na celu zmniejszenie zależności od importu z rynków zewnętrznych UE (gł. USA i Chin) oraz chronić i wzmacniać łańcuchy wartości w obszarach technologicznych uznanych za strategiczne dla UE.

Do sektorów uznanych za krytyczne w ramach STEP należą:

- a) Technologie cyfrowe np. zaawansowane technologie półprzewodnikowe; technologie sztucznej inteligencji; technologie kwantowe; zaawansowaną łączność, nawigację i technologie cyfrowe; zaawansowane technologie czujników; robotykę i systemy autonomiczne; głębokie innowacje technologiczne.

- b) Czyste i zasobooszczędne technologie, np.: technologie słoneczne; technologie odnawialnej energii wiatrowej na lądzie i morskiej; technologie akumulatorów i magazynowania energii; pompy ciepła i technologie geotermalne; technologie wodorowe; zrównoważone technologie biogazu i biometanu; technologie wychwytywania i składowania dwutlenku węgla; technologie sieci elektroenergetycznych; technologie rozszczepienia jądrowego, zrównoważone technologie paliw alternatywnych; technologie hydroenergetyczne; inne technologie odnawialne; technologie efektywności energetycznej związane z systemem energetycznym; technologie paliw odnawialnych o pochodzeniu niebiologicznym; rozwiązania biotechnologiczne w zakresie klimatu i energii; transformacyjne technologie przemysłowe na rzecz dekarbonizacji; technologie transportu i wykorzystania CO₂; technologie napędu wiatrowego i elektrycznego; inne technologie jądrowe; zaawansowane materiały, technologie produkcji i recyklingu, technologie kluczowe dla zrównoważonego rozwoju, takie jak oczyszczanie i odsalanie wody oraz technologie gospodarki o obiegu zamkniętym.
- c) Biotechnologie i lista leków krytycznych: np. DNA/RNA; białka i inne cząsteczki; hodowla i inżynieria komórek i tkanek; techniki biotechnologii procesowej; wektory genów i RNA; bioinformatyka i nanobiotechnologia.

Wnioski o dofinansowanie projektów będą składane do NCBR w dwóch ścieżkach:

- Ścieżka A - dla projektów, które wnoszą na rynek wewnętrzny UE innowacyjny, najnowocześniejszy i przełomowy element o znaczącym potencjale gospodarczym,
- Ścieżka B - dla projektów, które przyczyniają się do ograniczania lub zwalczania strategicznej zależności Unii.

2. Czy Rząd RP zadeklaruje wsparcie dla priorytetowych projektów rozwojowych wskazanych w stanowisku Konwentu Gospodarczego Związku Uczelni Fahrenheita, w tym w szczególności dla budowy Drogi Czerwonej, federalizacji uczelni, nowej siedziby Opery Bałtyckiej oraz Pomorskiego Centrum Kompetencji Kwantowych i AI?

W kwestii federalizacji uczelni aktualnie prowadzone są prace legislacyjne zmierzające do zmiany dotychczasowych regulacji w przedmiotowym zakresie zawartych w ustawie PSWN. Proponowane zmiany służą dostosowaniu przepisów dotyczących federacji uczelni do oczekiwań środowiska akademickiego.

W ocenie środowiska akademickiego obecne rozwiązania nie zapewniają uczelniom niezbędnego marginesu swobody decyzyjnej przy tworzeniu i opracowywaniu zasad funkcjonowania federacji. Decyzja o utworzeniu federacji uczelni jest obecnie równoznaczna z akceptacją narzuconych ustawą, daleko idących zmian, wchodzących w życie w bardzo krótkim czasie. Dane statystyczne potwierdzają niską atrakcyjność obecnej formuły federacji uczelni.

W trakcie sześciu lat obowiązywania ustawy PSWN powstały jedynie trzy federacje uczelni, w tym tylko jedna federacja uczelni publicznych (wojskowych). Taki stan rzeczy kontrastuje z sukcesami konsolidacyjnymi w innych krajach europejskich.

W związku z powyższym, dokonywana jest zmiana przepisów odnoszących się do federacji w ramach projektu ustawy *o związku metropolitalnym w województwie pomorskim*, której inicjatorem jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego pozostaje w stałym kontakcie i intensywnie współpracuje z MSWiA w przedmiotowej kwestii (numer z wykazu: UD214, link do projektu:

<https://legislacja.gov.pl/projekt/12400304/katalog/13144392#13144392>).

Poniżej przedstawiono dwa kluczowe aspekty nowelizowanych przepisów. Pierwszym jest uelastycznienie wymagań w zakresie zadań, które na poziomie federacji mają realizować wspólnie jej jednostki uczestniczące, w szczególności w pierwszym okresie powstania federacji, tj. przed poddaniem się federacji ewaluacji jakości działalności naukowej. Jedynym obligatoryjnym wspólnym zadaniem federacji będzie prowadzenie działalności naukowej. Statut federacji będzie mógł przewidywać inne zadania powierzone przez jednostki uczestniczące w federacji do realizacji na poziomie federacji, w tym w szczególności te, które dotychczas były wykazywane w ustawie jako obligatoryjne zadania federacji, tj.: kształcenie doktorantów, nadawanie stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki, komercjalizacja wyników działalności naukowej oraz know-how związanego z tymi wynikami. Powyższe postanowienia statutowe będą miały charakter fakultatywny. Jednocześnie należy wskazać, że po poddaniu się przez federację ewaluacji jakości działalności naukowej zadania takie jak: kształcenie doktorantów oraz nadawanie stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki, będą mogły być realizowane już wyłącznie na poziomie federacji.

Kolejnym aspektem nowelizacji przepisów jest usunięcie zasadniczej przeszkody na drodze do finalizacji toczących się procesów konsolidacyjnych, tj. bezwarunkowa dyspozycja o przeprowadzaniu ewaluacji jakości działalności naukowej wyłącznie dla federacji. W statucie federacji wprowadza się delegację do rozstrzygnięcia, czy ewaluacja ma być przeprowadzana odrębnie dla jednostek uczestniczących w federacji, czy też globalnie dla całej federacji – z zastrzeżeniem jednak, że dopiero trzecia ewaluacja jakości działalności naukowej musi zostać przeprowadzona już dla całej federacji. Powyższe zagwarantuje czas na odpowiednie przygotowanie się federacji do ewaluacji jakości działalności naukowej, przy jednoczesnej możliwości realizacji zadań wynikających z posiadanych przez federację uprawnień. Doprecyzowano, że do dnia przeprowadzenia po raz pierwszy ewaluacji jakości działalności naukowej prowadzonej przez federację, ewaluację przeprowadza się w stosunku do jednostek uczestniczących na zasadach obowiązujących je przed dniem utworzenia federacji. Jest to przepis, który ma na celu elastyczne podejście dające możliwość jednostkom uczestniczącym w federacji podjęcia decyzji dot. wspólnego procesu ewaluacji jakości działalności naukowej, a w przypadku braku takiej decyzji w statucie, prowadzenia ewaluacji oddzielnie dla jednostek uczestniczących do czasu trzeciej ewaluacji od powstania federacji.

3. Jakie działania podejmie Rząd RP, aby zwiększyć udział Pomorza w krajowych strategiach przemysłowych i rozwojowych, zwłaszcza w obszarach wysokich technologii, energetyki odnawialnej i przemysłu 4.0?

MNiSW dostrzega znaczenie pełniejszego wykorzystania potencjału Pomorza w krajowych strategiach przemysłowych i rozwojowych, zwłaszcza jeśli chodzi o technologie przyszłości, energetykę odnawialną czy rozwój przemysłu opierającego się na automatyzacji i cyfryzacji. W dyskusjach o kierunkach rozwoju w skali kraju powinien wzmacniać się wątek lepszego wykorzystania możliwości regionu – także w kontekście AI czy technologii półprzewodnikowych.

Należy podkreślić, że doświadczenia pomorskich uczelni, instytucji i firm mogłyby wnieść istotny wkład w rozwój procesów związanych z transformacją gospodarczą i energetyczną. W miarę prac nad kolejnymi dokumentami o znaczeniu krajowym możliwe jest więc uwzględnianie inicjatyw z regionu jako przykładów działań, które mogą wspierać rozwój nowoczesnych technologii i innowacji w Polsce.

4. Czy Rząd RP rozważy włączenie województwa pomorskiego do strategii Agencji Rozwoju Przemysłu jako regionu priorytetowego dla inwestycji przemysłowych, energetycznych i technologicznych?

Kwestia wskazana w pytaniu leży poza zakresem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Właścicielem akcji ARP S. A. jest Skarb Państwa, a prawa z tych akcji wykonuje Minister Aktywów Państwowych.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Andrzej Szeptycki
Podsekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/

Do wiadomości:
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.